

AKAİD

11. Sınıf

7. Ünite: Kader ve Kazaya İman

3. İnsan Kader İlişkisi
3.2. İrade **3.3.** Sorumluluk

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

1. İnsan Kader İlişkisi
2. İrade ve Sorumluluk

İrade kelimesinin sözlükteki anlamı;
seçmek, tercih etmek, istemek, dilemek, yönelmektir.

Bir kavram olarak ise aklın düşünüp karar vermesi sonucunda bir eylemi yapmayı ya da yapmamayı tercih etmesi anlamında kullanılır. Akıl sahibi olmasının yanında insanın en önemli özelliklerinden biri de irade sahibi olmasıdır.

Aklı ve iradesi olmayan ya da bu özellikleri varsa bile bunları kendi tercihi doğrultusunda kullanamayan insanlar, dini açıdan yükümlü sayılmazlar. Bu yüzden kader inancı, insanın akıl sahibi, özgür ve sorumlu olmasıyla yakından ilgilidir.

İnsan davranışları;

zorunlu ve **seçime**

dayalı olmak üzere iki kısımdır.

Çalışmak, namaz kılmak, iyi veya kötü davranışta bulunmak özgür irademizle yaptığımız davranışlardandır. İnsan bu tür davranışlarından sorumludur.

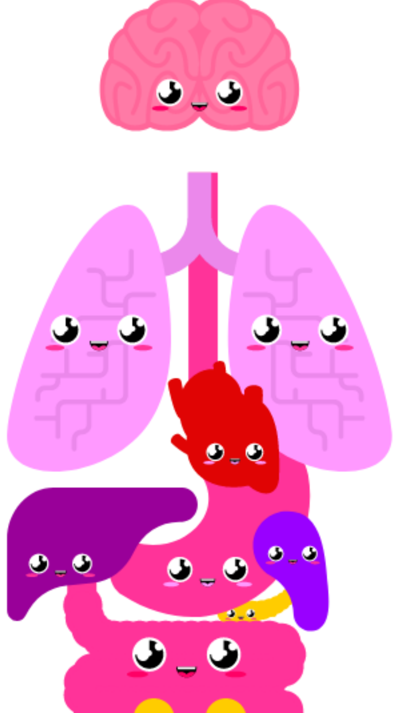

İnsanın iradesinin dışında olan davranışlar da vardır. İç organlarımızın çalışması irademiz dışında gerçekleşir. Ne zaman, nerede, hangi anneden doğacağımıza, hangi ırktan olacağımıza biz karar veremeyiz. Göz, ten ve saç rengimiz bizim irademiz dışında Yüce Allah'ın (c.c.) takdiri ile gerçekleşir. İnsan kendi iradesi ve seçimi dışında Allah'ın (c.c) takdiriyle başına gelen durumlardan sorumlu değildir.

İradenin kader ile ilgili yönüne gelince çoğu insan bu özgür iradesini kötüye kullanmasına rağmen sonuçta kendisini sorumluluktan kurtarmak için “ne yapayım kader böyleymiş” diyebilmektedir. İnsan herhangi bir fiil için tercihte bulunmakta, hür iradesiyle seçim yapmaktadır. Bu seçimle birlikte gerekli çabayı da sarf etmektedir. Allah (c.c) da onun bu seçimi ve çabası yönünde o fiili yaratmaktadır.

Kader bizim tercihlerimizi belirleyici değil midir?

Allah'ın (c.c) ezeli olarak o tercihi bilip takdir etmesi, o insanın o tercihe zorlanması demek değildir. Zaman ve mekanla sınırlı olmayan Allah'ın (c.c) ezeli ilmi, kulun seçimini zorlayan bir sebep değildir. Yani kul öyle seçtiği için Allah (c.c) onun seçtiğini bilmiş oluyor. Bir sinema filminin bütün kareleri bilen birisinin misali gibi.

"Şüphesiz biz ona (doğru) yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör."
(İnsan suresi, 3. ayet)

"Ve de ki: Hak, Rabb'inizdendir. Öyle ise dileyen iman etsin, dileyen inkâr etsin…"
(Kehf suresi, 29. ayet)

Sorumluluk

Zaten insanın imtihana tabi tutulması, emir ve yasaklarla muhatap olması ve yaptıklarından sorumlu tutulup hesaba çekilmesi ona verilen bu seçme özgürlüğü sebebiyledir. Şayet tercihte bulunabilme durumu olmasaydı o zaman imtihana gerek kalmaz, sorumluluk diye bir şeyden bahsedilemezdi.

"Kim iyi bir iş yaparsa bu kendi lehinedir. Kim de kötülük yaparsa aleyhinedir. Rabb'in kullara zulmedici değildir."
(Fussilet suresi, 46. ayet.)

"Başınıza gelen herhangi bir musibet, kendi ellerinizle işledikleriniz yüzündendir. (Bununla beraber) Allah çoğunu affeder."
(Şura suresi, 30. ayet)

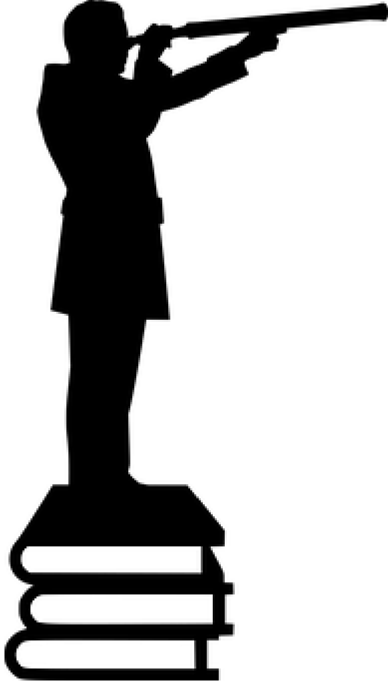
İnsan akıl ve irade sahibi bir varlıktır.

İnsan fiillerinden sorumludur.

İnsana düşünme yeteneği verilmiştir.

İnsana vahiyle doğru yol gösterilmiştir.

İnsan özgür bir varlıktır.

NELER ÖĞRENDİK?

1. İnsan Kader İlişkisi
2. İrade ve Sorumluluk

Dersimizi dinlediğiniz için teşekkür ederiz.

Bir sonraki derste görüşmek üzere.

Hazırlayan: Furkan TÜRKCAN